

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา และการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง 2) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง และ 4) เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) จำนวนทั้งสิ้น 351 คน และดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 41 ข้อ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 20 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา อย่างน้อย 2 ปี จำนวน 8 คน โดยไม่ซ้ำกับกลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึก (Purposive sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหาเสนอแนวทางพัฒนา การวิเคราะห์บริบท (Context analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าวิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

(Content analysis) การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) จากนั้นนำเสนอด้วยรูปแบบเชิงพรรณนา (descriptive analysis) ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 351 คน เป็นเพศชาย จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 49.86 เป็นเพศหญิง จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 50.14 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 56.41 รองลงมาเป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 43.02 และวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.57 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 45.30 รองลงมาได้แก่ ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 25.36 ประสบการณ์ 11-20 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 21.37 และประสบการณ์มากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.98 ส่วนมากปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 47.01 รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 29.06 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 23.93

2. การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.51) นวัตกรรมด้านนโยบาย ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) นวัตกรรมด้านกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.51) และนวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

3. การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี และสื่อดิจิทัล ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.52) ด้านการพัฒนาบุคลากรและผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.53) ด้านการเรียนรู้และส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.53) ด้านการสนับสนุนทางสังคม ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.54) และ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.461$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สะท้อนให้เห็นว่าเมื่อสถานศึกษามีการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมอย่างครอบคลุม ก็สามารถส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การใช้กลยุทธ์และนโยบายที่ทันสมัยควบคู่กับเทคโนโลยีและการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา

5. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา โดยรวม (X) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Y)

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{xy} = 0.461$) อยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นวัตกรรมด้านนโยบาย (X_1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาโดยรวม (X) ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.604$) และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Y) ในระดับต่ำ ($r_{xy} = 0.304$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน (X_2) นวัตกรรมด้านกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาโดยรวม (X) ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.602$) และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Y) ในระดับต่ำ ($r_{xy} = 0.244$) นวัตกรรมด้านกลยุทธ์ (X_3) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาโดยรวม (X) ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.678$) และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Y) ในระดับต่ำ ($r_{xy} = 0.272$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยี (X_4) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาโดยรวม (X) ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.618$) และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Y) ในระดับต่ำ ($r_{xy} = 0.341$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา (X) ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 45.688 + 0.813 \cdot X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.461 \cdot Z_x$ ทั้งนี้ การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา (X) สามารถพยากรณ์การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองได้ คิดเป็นร้อยละ 21.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. แนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มจะเห็นได้ว่าทั้งสองส่วนให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารเพื่อแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ มีความหลากหลายและครอบคลุมทุกมิติ โดยผู้บริหารส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่น พร้อมปรับกลยุทธ์ตามสถานการณ์จริง เช่น การเปลี่ยนวิธีสอนหรือกิจกรรมตามบริบทของผู้เรียน มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการบริหารจัดการอย่างมียุทธศาสตร์ ไม่เพียงแต่ใช้สื่อดิจิทัล แต่ยังสร้างระบบฐานข้อมูลนักเรียนเพื่อการติดตามอย่างเป็นระบบ ขณะเดียวกันโรงเรียนยังส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม เช่น การสร้างแรงบันดาลใจผ่านศิษย์เก่าและกิจกรรมแนะแนวเพื่อฟื้นแรงจูงใจของผู้เรียน รวมถึงการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งครู ผู้ปกครอง และชุมชนผ่านเวทีแลกเปลี่ยนและความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของมาตรการต่าง ๆ ที่ดำเนินไปอย่างมีเอกภาพและต่อเนื่อง ดังต่อไปนี้

1) **ภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่นและทันการณ์** ภาวะผู้นำที่มีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที ถือเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาท่ามกลางภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ภาวะผู้นำที่มีลักษณะดังกล่าวมีจุดเด่นอยู่ที่ความสามารถในการตัดสินใจที่ฉับไวแต่รอบคอบ มีการประเมินสถานการณ์จากข้อมูลที่เป็นจริงในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ สุขภาพ พฤติกรรม และความปลอดภัยของผู้เรียน ซึ่งช่วยให้สามารถออกแบบแผนกลยุทธ์เฉพาะด้านได้อย่างเหมาะสม ตัวอย่างที่ชัดเจนคือ การปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมเสริมจากเดิมที่เน้นการเรียนออนไลน์ มาเป็นกิจกรรมเชิงประสบการณ์นอกห้องเรียน ซึ่งเป็นผลจากการฟังเสียงของครูและนักเรียนโดยตรง การปรับเปลี่ยนดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการบริหารจัดการที่ไม่ยึดติดกับแผนงานเดิมที่วางไว้ แต่กลับสามารถเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์จริง การมีภาวะผู้นำที่เปิดกว้างและยืดหยุ่นเช่นนี้ ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรและนักเรียน อีกทั้งยังทำให้โรงเรียนมีความพร้อมในการรับมือกับความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) **ระบบนิเวศการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม** การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เน้นความหลากหลายและใช้นวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ ถือเป็นแนวทางที่สำคัญอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีภาวะถดถอย โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการปัญหานี้ไม่ได้มุ่งเน้นแค่การนำเทคโนโลยีหรือสื่อสมัยใหม่มาใช้เพียงอย่างเดียว แต่ยังให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมและกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมดให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของนักเรียนและชุมชน โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จมีลักษณะเด่นในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทหลักในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ Active Learning และ Project-Based Learning รวมทั้งจัดกิจกรรมที่กระตุ้นแรงบันดาลใจ และเปิดพื้นที่สำหรับการทดลองนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยไม่เน้นความถูกต้อง แต่เน้นให้เกิดการเรียนรู้จากการลงมือทำจริง ส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิตและความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในหมู่ครูยังช่วยสร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพในเชิงคุณภาพสูงขึ้นอย่างชัดเจน

3) **การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ** เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิภาพทั้งในการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการสถานศึกษา แต่ต้องมีการบูรณาการและบริหารจัดการอย่างมียุทธศาสตร์ การลงทุนในระบบเทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ห้องเรียนดิจิทัล และระบบ LMS ส่งผลให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้การใช้ Dashboard และ Learning Analytics ช่วยให้ผู้บริหารและครูสามารถติดตามข้อมูลของนักเรียนในเชิงลึก ทั้งในแง่ผลการเรียน พฤติกรรม และสุขภาพ ซึ่งนำไปสู่การออกแบบแผนพัฒนาผู้เรียนแบบรายบุคคลได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีจะมีประสิทธิผลอย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อมีการกำหนดขอบเขตและกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้งาน และมีการส่งเสริมวินัยดิจิทัลในหมู่นักเรียน ผลจากการบูรณาการดังกล่าวทำให้เทคโนโลยีไม่ใช่แค่เครื่องมือเสริมการเรียนรู้ แต่ยังเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงข้อมูล (Data-Driven Decision Making) ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

4) การเสริมพลังบุคลากรและสร้างภาคีเครือข่าย การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนก็ต่อเมื่อบุคลากรภายในสถานศึกษามีศักยภาพที่เพียงพอ และได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูคุณภาพผู้เรียนต่างให้ความสำคัญกับการลงทุนในการพัฒนาบุคลากรผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน การจัดระบบพี่เลี้ยง และระบบ Coaching รายบุคคล รวมถึงมีการสร้างระบบเสริมแรงที่เหมาะสมให้ครูมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ยังมีการเปิดพื้นที่ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน ส่งผลให้ครูมีความมุ่งมั่นและรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริง ในด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ พบว่าการเปิดช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพกับผู้ปกครอง และชุมชน เช่น กิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่หรือกลุ่มสื่อสารประจำห้องเรียน ทำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงบทบาทของตนเอง และสามารถร่วมกันพัฒนาคุณภาพของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การเสริมพลังบุคลากรและสร้างเครือข่ายความร่วมมือจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โรงเรียนสามารถฟื้นฟูและพัฒนาผู้เรียนให้หลุดพ้นจากภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ได้สำเร็จ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.51) นวัตกรรมด้านนโยบาย ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) นวัตกรรมด้านกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.51) และนวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับที่ยงยุทธ สงพะโยม (2565 : 76-78) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ พบว่าควรเน้นการบริหารแบบบูรณาการ 7 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรโดยมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมอบรม เสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีและการปรับแนวคิดเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากร การเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตผ่านการออกกฎระเบียบใหม่ ปรับโครงสร้างการทำงาน และเสริมความรู้ด้านเทคโนโลยีแก่บุคลากรรุ่นใหม่ให้พร้อมบริหารงานด้วยเทคโนโลยี กลยุทธ์ด้าน ICT ควรบริหารจัดการผ่านระบบ ICT และจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้านวิชาการและการเรียนรู้ควรมุ่งสร้างเครือข่ายเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนแบบผสมผสาน พร้อมทั้งพัฒนาด้านวิชาการควบคู่กับคุณธรรม จริยธรรม ด้านการเงินและงบประมาณควรวางแผนสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้สถานศึกษาสามารถพึ่งตนเองได้ ด้านนโยบายยุคปกติใหม่ควรปรับระบบงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ พัฒนาการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างบุคลากรมีอาชีพที่สามารถบูรณาการความรู้ได้ และกลยุทธ์ด้านการบริหารทั่วไปควรดำเนินงานเชิงรุกในการบริหารทรัพยากร (4Ms) ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ

พร้อมทั้งมีการประเมินผลการดำเนินงานทุก 3 เดือนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อีกทั้งภูติศ ฤทธิ์จารูกร (2565 : 32) ก็ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ COVID-19 ด้วยนวัตกรรม 5 นิ้ว ปรับสร้างสุขสู่ห้องเรียนวิถีใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการหลังจากการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ด้วยนวัตกรรม 5 นิ้ว ปรับสร้างสุข สู่ห้องเรียนวิถีใหม่ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่พลาดโอกาสทางการศึกษา ความปลอดภัยในชีวิต คุณภาพการศึกษาดีขึ้น และระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้ ผู้เรียนร้อยละ 100 ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ ทักษะคิด และพัฒนาการด้านร่างกายที่เหมาะสมกับช่วงวัย ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับเบญจวรรณ เรืองศรี และคณะ (2564 : 29) ที่ศึกษาการจัดการเรียนการสอนในยุควิถีใหม่ว่าบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษานั้นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพภูมิทัศน์ใหม่ เช่น การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี การออกแบบหลักสูตรคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน การระบาดของโรค COVID-19 ที่ส่งผลกระทบต่อให้สถาบันการศึกษาทั่วประเทศถูกสั่งปิดเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ทำให้ทั้งนักเรียน นักศึกษา และคณะครูอาจารย์ ต้องปรับตัวเข้าสู่การเรียนการสอนใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ On Site เพื่อให้หลักสูตรยังคงดำเนินต่อไปได้อย่างไม่ขาดตอน นอกจากนี้ รุจิรา กองจันทร์ และคณะ (2563 : 253) ทำการศึกษานวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพของโรงเรียนปทุมพัฒนวิทย์วิทยา ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารและการจัดการศึกษาที่พัฒนาการประกันคุณภาพของโรงเรียนปทุมพัฒนวิทย์วิทยา เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นพบว่า กระบวนการบริหารและการจัดการที่ควรดำเนินการพัฒนา เรียงตามลำดับ ได้แก่ การประกันคุณภาพการศึกษา กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา ผู้สอน และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านผู้บริหารสถานศึกษานวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาประกันคุณภาพของโรงเรียนปทุมพัฒนวิทย์วิทยา ประกอบด้วยระบบการบริหารและการจัดการการศึกษา 6 ระบบ ได้แก่ ระบบการนำองค์กร ระบบการบริหารและการจัดการเชิงกลยุทธ์ ระบบบริหารและการจัดการบุคลากร ระบบการบริหารและการจัดการสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบการบริหารและการจัดการการเรียนการสอน ระบบการจัดการคุณภาพการศึกษา ซึ่งแต่ละระบบ มีกระบวนการในการดำเนินงาน 5 กระบวนการ ได้แก่ การหาความต้องการและประเมินสภาพโรงเรียนในปัจจุบัน การกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงและเสริมศักยภาพภายในโรงเรียน การวางแผน การดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน การวัดและประเมินผลการดำเนินงานและการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง หรือที่ยูนัส เอ็มเร โอเมอร์ (Yunus Emre Omur. 2016 : 243-262) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับทักษะการจัดการนวัตกรรมและกลไกการเรียนรู้ขององค์กรของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้สอนทั้งกลไกการเรียนรู้ขององค์กรและทักษะ การจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์ในระดับสูงเชิงบวก แสดงให้

เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในมุมมองของผู้สอนนั้นควรมีความสามารถในการจัดการนวัตกรรม และกลไกการเรียนรู้ขององค์กร และที่ อมิต ดิเลกซ์ (Umit Dilekci, 2021 : 25-42) ได้ศึกษา การบริหารโรงเรียนในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในความท้าทายของผู้บริหาร สถานศึกษาสถานศึกษาในตุรกี ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในตุรกีต้องปฏิบัติหน้าที่ อย่างหนักในการออกแบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนทั้งในด้าน การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหารจัดการ ภายในสถานศึกษา รวมไปถึงปัญหาความถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการดำเนินงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาในตุรกี ส่วนใหญ่มุ่งไปที่การสร้างนวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา การกำหนดงบประมาณ การตัดสินใจ การวางแผน และการประสานงานที่เป็นรูปธรรม

สามารถอภิปรายสรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาในบริบท ปัจจุบันมีประสิทธิภาพและได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการเรียนการสอน ที่เน้นการบูรณาการเทคโนโลยีและรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วย เสริมศักยภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่สอดคล้องกับยุคสมัย ในขณะเดียวกัน นวัตกรรมด้านนโยบายและกลยุทธ์ยังสะท้อนถึงการวางแผนที่มีความยืดหยุ่นและทันต่อ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเน้นการจัดระบบบริหารที่ชัดเจน มีโครงสร้างที่รองรับ การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความปกติใหม่ และให้ความสำคัญกับการปรับแนวคิดของบุคลากรให้พร้อม เผชิญกับความท้าทายในอนาคต อีกทั้ง การให้ความสำคัญกับนวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยี ยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ซึ่งตอบโจทย์ การเรียนรู้ยุคดิจิทัลที่ต้องอาศัยการเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงสุด สรุปได้ว่า การนำเสนอนวัตกรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษาในปัจจุบันมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง ในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมและบริบททางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป และเป็นแนวทาง สำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ รวมถึงการบริหารงานที่ยั่งยืนต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.52) ด้านการพัฒนาบุคลากรและผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.53) ด้านการเรียนรู้และส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.53) ด้านการสนับสนุน ทางสังคม ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.54) และ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับที่ นรธรพร จันทรเฉลี่ย เสริบุตร (2565 : ออนไลน์) ได้ศึกษาการดำเนินงาน ตาม “สมุทรสาครโมเดล” ที่เริ่มจากการปฐมนิเทศ สู่การจัดประชุมกลุ่มสนทนา และลงมือออกแบบบทเรียน ออนไลน์รวมถึง Micro Learning อย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ทุกภาคส่วนมีทิศทางชัดเจนในการรับมือกับ ภาวะวิกฤติ ผลลัพธ์ที่ปรากฏคือ ผู้เรียนร้อยละ 80 แสดงให้เห็นการฟื้นฟูทักษะพื้นฐานทั้งการอ่าน เขียน และคณิตศาสตร์ รวมถึงพัฒนาด้านอารมณ์และสังคมอย่างชัดเจน ถือเป็นข้อพิสูจน์ว่า การให้ความสำคัญกับการออกแบบเนื้อหาให้เหมาะสมกับบริบท และการสร้างกลไกสนับสนุนครบวงจร

ทั้งการให้คำปรึกษา การจัดสรรสื่อการเรียนรู้ และการประสานงานกับผู้ปกครอง-อาสาสมัคร ช่วยลดช่องว่างการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฝั่งผู้สอนก็สามารถนำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นไปใช้สำรวจความพร้อม ออกแบบกิจกรรม และติดตามผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งไม่เพียงแต่ยกระดับศักยภาพครู แต่ยังช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดทำแผนฟื้นฟูที่ตอบโจทย์สถานการณ์จริงได้ ขณะเดียวกัน โมเดลดังกล่าวยังได้รับการขยายผลในระดับจังหวัด สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่คล่องตัว สามารถปรับตัวและยังยืนต่อการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤติ และยังสอดคล้องกับที่ ชาตรี นามคุณ (2565 : 9) ได้ศึกษาผลการแก้ปัญหาสภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning loss recovery) และป้องกันการหลุดออกจากระบบของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการ SPT PLC ร่วมกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีส่วนร่วม ของโรงเรียน ประถมชนนทรี ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีสภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning loss) ได้รับการแก้ไขและพัฒนาจนสามารถเข้าสู่ภาวะปกติได้ นักเรียนผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีแนวโน้มที่จะหลุดออกนอกระบบการศึกษา ได้รับการคุ้มครองดูแล และช่วยเหลือ อย่างเป็นระบบ นักเรียนมีทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของ UNESCO (SDG4) นักเรียนมีทักษะอาชีพเบื้องต้นตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว โรงเรียนประถมชนนทรีมีภาคีเครือข่ายเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน และโรงเรียนประถมชนนทรีมีรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ SPT PLC สามารถแก้ปัญหา พัฒนา และคุ้มครองนักเรียนได้ อีกทั้ง ฐิติมา จันทะศรี (2565 : 349-363) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล ยังพบว่า การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในยุคดิจิทัลต้องการการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน โดยเริ่มจากผู้สอนที่ต้องปรับบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่มีความตื่นตัวและรักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้เท่าทันเทคโนโลยีในการเลือกใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคน ในด้านความสามารถ แรงจูงใจ เจตคติ และความพร้อมในการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงาน ไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดเนื้อหาสาระวิชาเท่านั้น การเสริมสร้างแรงจูงใจและเจตคติที่ดีของผู้เรียนต้องกระทำอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและให้ความรู้สึกลดภัยทางจิตใจ ความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์ไม่ได้มาจากการนำเทคโนโลยีมาใช้เพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยี หลักการสอนที่ดี และความเข้าใจในความต้องการของผู้เรียนในแต่ละบริบทอย่างลงตัว ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับที่ เทพยพงษ์ เศษคิมบง (2565 : 1-13) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปรับสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ พบว่า การเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่หรือโมบายเลิร์นนิ่งได้กลายเป็นปรากฏการณ์สำคัญในช่วงวิกฤติ ความง่ายในการใช้งานและการเข้าถึง

ข้อมูลอย่างรวดเร็วผ่านโทรศัพท์มือถือทำให้การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่จำกัดอยู่ในกรอบเวลาและสถานที่แบบดั้งเดิม แอปพลิเคชันเครือข่ายสังคมต่างๆ เช่น Facebook, YouTube, TikTok, Line, และ Instagram ได้กลายเป็นช่องทางสำคัญในการเชื่อมต่อ สื่อสาร และแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การใช้แพลตฟอร์มเหล่านี้ในการศึกษาแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของความคิดเรื่องพื้นที่การเรียนรู้ที่ไม่จำกัดอยู่ในสถาบันการศึกษาเท่านั้น แหล่งทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดและหลักสูตรออนไลน์แบบเปิดเสรีสำหรับมวลชน เช่น Khan Academy, Coursera, edX, และ Thaimooc ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างมาก เนื่องจากเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เข้าถึงได้ฟรีหรือในราคาที่สมเหตุสมผล นอกจากนี้ ยังมีงานวิชาการต่างประเทศซึ่งมีข้อค้นพบที่สอดคล้องกับ ดังเช่นที่ สเตลล่า ทิโมธี และคณะ (Stella Timotheou et al., 2022 : 6695–6726) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญในการบรรเทาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้คือการบูรณาการ ICT อย่างเป็นระบบ ทั้งฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และทักษะดิจิทัลที่เหมาะสมกับบริบทห้องเรียน ซึ่งพบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ หรือที่ หยูเอ๋ หลิว และเจ้อ เฉา (Yue Liu and Zhe Cao, 2022 : ออนไลน์) ได้ศึกษาผลกระทบของการสนับสนุนทางสังคมและความเครียดต่อภาวะหมดไฟทางการเรียนในหมู่นักศึกษา ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การจัดการความเครียดและการเสริมสร้างความยืดหยุ่นเป็นกลไกสำคัญในการลดภาวะหมดไฟของนิสิตแพทย์ในบริบทการเรียนออนไลน์ ขณะเดียวกัน การเพิ่มโอกาสในการรับรู้การสนับสนุนทางสังคม เช่น การสร้างเครือข่ายเพื่อนร่วมชั้น และการดูแลจากอาจารย์ ก็เป็นการส่งเสริมให้เกิดความยืดหยุ่นและช่วยบรรเทาการหมดไฟได้เช่นกัน

สามารถอภิปรายสรุปได้ว่า การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ถือเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนและเป็นระบบ จากผลการศึกษาพบว่าด้านเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลมีความสำคัญสูงสุด ตามด้วยการพัฒนาบุคลากรและผู้บริหารการเรียนรู้และส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน การสนับสนุนทางสังคม และสภาพแวดล้อมตามลำดับ ประสพการณ์จากแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จในการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ต้องอาศัยการบูรณาการหลายมิติ ทั้งการออกแบบเนื้อหาที่เหมาะสมกับบริบท การสร้างกลไกสนับสนุนครบวงจร การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีส่วนร่วม และการปรับบทบาทของผู้สอนให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนไม่ได้เป็นเพียงการนำอุปกรณ์มาใช้งาน แต่ต้องมีการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยี หลักการสอนที่ดี และความเข้าใจในความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนอย่างลงตัว การเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่และแพลตฟอร์มออนไลน์ต่างๆ ได้กลายเป็นทางเลือกหลักในการจัดการศึกษาในช่วงวิกฤต ขณะเดียวกันแหล่งทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดก็มีบทบาทสำคัญในการสร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาจากต่างประเทศยืนยันถึงความสำคัญของการบูรณาการ ICT อย่างเป็นระบบ

การจัดการความเครียดและการเสริมสร้างความยืดหยุ่น รวมถึงการสร้างเครือข่ายสนับสนุนทางสังคม ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการพัฒนาระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อสถานศึกษามีการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมอย่างครอบคลุม ก็สามารถส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การใช้กลยุทธ์ และนโยบายที่ทันสมัยควบคู่กับเทคโนโลยีและการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมมีบทบาทสำคัญ ในการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับ วัสสิกา รุมาคม และฐิชากาญจน์ พัชรจิราพันธ์ (2565 : 16-30) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 พบว่า การจัดการศึกษาในยุคความปกติใหม่ต้องมีการปรับเปลี่ยนในหลายมิติเพื่อรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในด้านการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ควรบูรณาการเนื้อหาที่สำคัญ ได้แก่ สุขภาพ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างสรรค์นวัตกรรม ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ควรเริ่มจากการค้นหาเป้าหมายของผู้เรียน ค้นหาวิธีการและช่องทางการเรียนรู้ที่เหมาะสม กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนรู้ ประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนปรับปรุงพัฒนาตนเองเพื่อการเรียนรู้ครั้งใหม่อย่างต่อเนื่องการพัฒนาครูถือเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ต้องได้รับการส่งเสริมให้ครูเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ที่มีความรู้และทักษะการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ ครูต้องมีการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ และการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของยุคปัจจุบัน การรักษาและส่งเสริมความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นอีกมิติหนึ่งที่มีความสำคัญ สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับสุขภาพกายและจิตใจของครูและบุคลากรเพื่อธำรงรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง แนวทางเหล่านี้จะช่วยให้ระบบการศึกษาสามารถปรับตัวและพัฒนาได้อย่างยั่งยืนในยุคความปกติใหม่ สอดคล้องกับที่ และยังสอดคล้องกับที่ อภิวรรณ ยอดมงคล, วัน เดชพิชัย และสุจิตรา จรจิตร (2562 : 221-241) ที่ชี้ว่า กลยุทธ์สำคัญเพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยกลยุทธ์ 14 ประการ ที่ได้รับการประเมินแล้วว่ามีประสิทธิภาพเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง สามารถแบ่งออกเป็นหลายมิติ ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ ให้ได้มาตรฐานและเข้าถึงได้ง่ายสำหรับผู้เรียนทุกคนในสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาบุคลากรและผู้บริหาร ซึ่งให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสมรรถนะของผู้บริหารและครูให้มีความเป็นมืออาชีพ รวมถึง

การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้และส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ที่เน้นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ การพัฒนาผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็น การบูรณาการศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการเรียนการสอน การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นวินัยในตนเอง และการดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการสนับสนุนทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมถึงการเสริมสร้างความภูมิใจและความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และสุดท้ายคือด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้เรียน ครู บุคลากร และสถานศึกษา เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติงานโดยรวม อีกทั้งผลการศึกษาของ ธณัชชา นฤนาทวัฒนา และคณะ (2565 : 54-66) ที่พบว่า การนำทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม มาประยุกต์ใช้ในการจัดการความเครียดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยดำเนินการผ่านกลไกต่าง ๆ ได้แก่ การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางด้านการประเมิน การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนทางด้านการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งทั้งหมดนี้มีเป้าหมายเพื่อสร้าง ความมั่นคงทางจิตใจ ให้แก่นักศึกษา ทำให้พวกเขาสามารถเผชิญความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรับตัวเข้ากับการเรียนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างปกติสุข นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยต่างประเทศที่สอดคล้องกับผลการวิจัยดังกล่าว ดังเช่นที่ หลุยส์ มีเกล ลาซาร์ โลเรนเต, อานา อันเชตา อารราบาล และคริสตินา ปูลิโด มอนเตส (Luis Miguel Lázaro Lorente, Ana Ancheta Arrabal และ Cristina Pulido-Montes, 2020 : 1-17) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านการศึกษาและการใช้ ICT ในช่วง COVID-19 พบว่าการขาดโครงสร้างพื้นฐานจะยิ่งขยายความเหลื่อมล้ำ ในขณะที่ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้อย่างเป็นระบบและครบวงจรที่ไม่ใช่เพียงการแจกจ่ายอุปกรณ์หรือการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต แต่เป็นการออกแบบระบบนิเวศดิจิทัลที่ครอบคลุมทุกมิติ ตั้งแต่โครงสร้างพื้นฐาน เนื้อหาการเรียนรู้ การพัฒนาครู การฝึกอบรมผู้ใช้งาน และการสนับสนุนทางเทคนิคอย่างต่อเนื่อง เมื่อดำเนินการอย่างเป็นระบบ ICT จะกลายเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการลดช่องว่างทางการศึกษา ผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงความรู้คุณภาพสูงเช่นเดียวกับผู้ที่อยู่ในเขตเมือง การเรียนรู้แบบปรับเปลี่ยนตามความต้องการเฉพาะบุคคลช่วยให้ผู้เรียนทุกระดับความสามารถได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ปัญหาการถดถอยทางการเรียนรู้ที่เกิดจากการหยุดชะงักของระบบการศึกษา ไม่ว่าจะเป็น จากสถานการณ์วิกฤต ภัยธรรมชาติ หรือสถานการณ์ไม่ปกติต่าง ๆ ยังสามารถลดผลกระทบได้อย่างมีนัยสำคัญผ่านระบบการเรียนรู้ดิจิทัล ความต่อเนื่องของการเรียนการสอนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การติดตามความก้าวหน้าแบบเรียลไทม์ และการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาต่อเนื่องไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด และยังเป็นไปในทิศทางเดียวกับที่ ฉาง-ฉิน ฮวง

และคณะ (Changqin Huang et.al, 2023 : 361–388) ที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางปัญญา การมีส่วนร่วมทางปัญญายังช่วยลดอาการหมดไฟได้มากขึ้นตามระยะเวลาที่ผ่านมา อีกทั้งพบว่าความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างอาการหมดไฟและผลการเรียนปรากฏในช่วงกลางภาคเรียนแต่ไม่ปรากฏในช่วงท้ายภาคเรียน ผลลัพธ์เหล่านี้แสดงถึงแนวทางป้องกันและบรรเทาอาการหมดไฟในการเรียนออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สามารถอภิปรายสรุปได้ว่า การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างรอบด้าน โดยเริ่มจาก ด้านเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ที่หลากหลายและทันสมัย ระบบการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมไม่เพียงแต่ช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ แต่ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพและความต้องการของตนเอง โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น การแพร่ระบาดของโรค หรือภาวะฉุกเฉินต่าง ๆ การมีระบบนิเวศทางดิจิทัลที่ครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน เนื้อหา การฝึกอบรม และการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง จะช่วยลดช่องว่างทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการพัฒนาบุคลากรและผู้บริหาร มีบทบาทสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน การที่ครูและผู้บริหารมีสมรรถนะสูง ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนรู้โดยตรง ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านเทคนิคการสอน ทักษะการใช้เทคโนโลยี ความเข้าใจในผู้เรียน รวมถึงภาวะผู้นำที่สามารถปรับตัวได้ตามบริบทและสถานการณ์ การเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้าใจระบบดิจิทัลจะเอื้อต่อการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาให้เกิดผลอย่างแท้จริงในระดับสถานศึกษา สำหรับด้านการเรียนรู้และส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ควรมุ่งเน้นการจัดประสบการณ์ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ควรมีความยืดหยุ่นหลากหลาย และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ทั้งยังต้องประเมินและติดตามผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ด้านการสนับสนุนทางสังคม ยังเป็นอีกมิติหนึ่งที่ต้องได้รับความใส่ใจอย่างจริงจัง การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก จะช่วยระดมทรัพยากรและสร้างระบบสนับสนุนที่มั่นคงให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะการดูแลด้านจิตใจ อารมณ์ และแรงจูงใจในการเรียนรู้ การมีเครือข่ายทางสังคมที่เอื้ออาทรจะช่วยลดความเครียด สร้างพลังบวก และส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและเรียนรู้ได้ดีขึ้นแม้ในภาวะที่ท้าทาย ท้ายที่สุดด้านสภาพแวดล้อม ที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ไม่อาจมองข้าม สถานศึกษาควรจัดให้มีบรรยากาศที่สนับสนุนทั้งด้านกายภาพและจิตใจ มีพื้นที่เรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเหมาะสมกับกิจกรรมหลากหลายประเภท รวมถึงใส่ใจในเรื่องความปลอดภัย สุขอนามัย และความเป็นอยู่ที่ดีของผู้เรียน ครู และบุคลากรทุกคน เมื่อทั้งห้าด้านสามารถพัฒนาได้อย่างสอดคล้องกัน ย่อมส่งผลให้การฟื้นฟูและพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

4. แนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาผู้เรียน ในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ประกอบด้วย 4 ด้านดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 ภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่นและทันการณ์ (Responsive Leadership)

ผู้บริหารควรแสดงบทบาทเชิงรุกในการเผชิญกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ด้วยการนำ แนวคิดภาวะผู้นำแบบปรับตัว (Adaptive Leadership) มาใช้บริหารจัดการ ไม่ยึดติดกับแผนเดิม แต่พร้อมปรับเปลี่ยนแนวทางตามสถานการณ์จริง โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตหรือการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น การเปลี่ยนแผนสอนเสริมจากรูปแบบออนไลน์เป็นกิจกรรมแบบค่ายเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการฟังเสียงจากครูและนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาปรับใช้ในการกำหนดนโยบายให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจน การจัดทำแผนฉุกเฉินทางการศึกษา การกำหนดยุทธศาสตร์เยียวยาผู้เรียน และการสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ล้วนเป็นแนวทางที่ช่วยสร้างระบบการบริหารที่ตอบสนองต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 2 ระบบนิเวศการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม (Innovative Learning Ecosystems)

การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเปิดกว้าง ถือเป็นหัวใจของการพัฒนา ผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ โรงเรียนควรส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมโครงงาน ค่ายเสริมสร้างแรงบันดาลใจ การแนะแนว ให้เด็กค้นหาตัวตน และการจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนอย่างแท้จริง ผู้บริหารสามารถ วางแผนออกแบบพื้นที่ทดลองแนวคิด (Innovation Sandbox) เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้ลองใช้วิธีการสอน ใหม่ ๆ โดยไม่ต้องกังวลกับความล้มเหลว ขณะเดียวกันควรส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันของครู ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนและพัฒนาวิธีการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย ซึ่งช่วยลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ได้ในระยะยาว

ด้านที่ 3 การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (Synergistic Technology Integration)

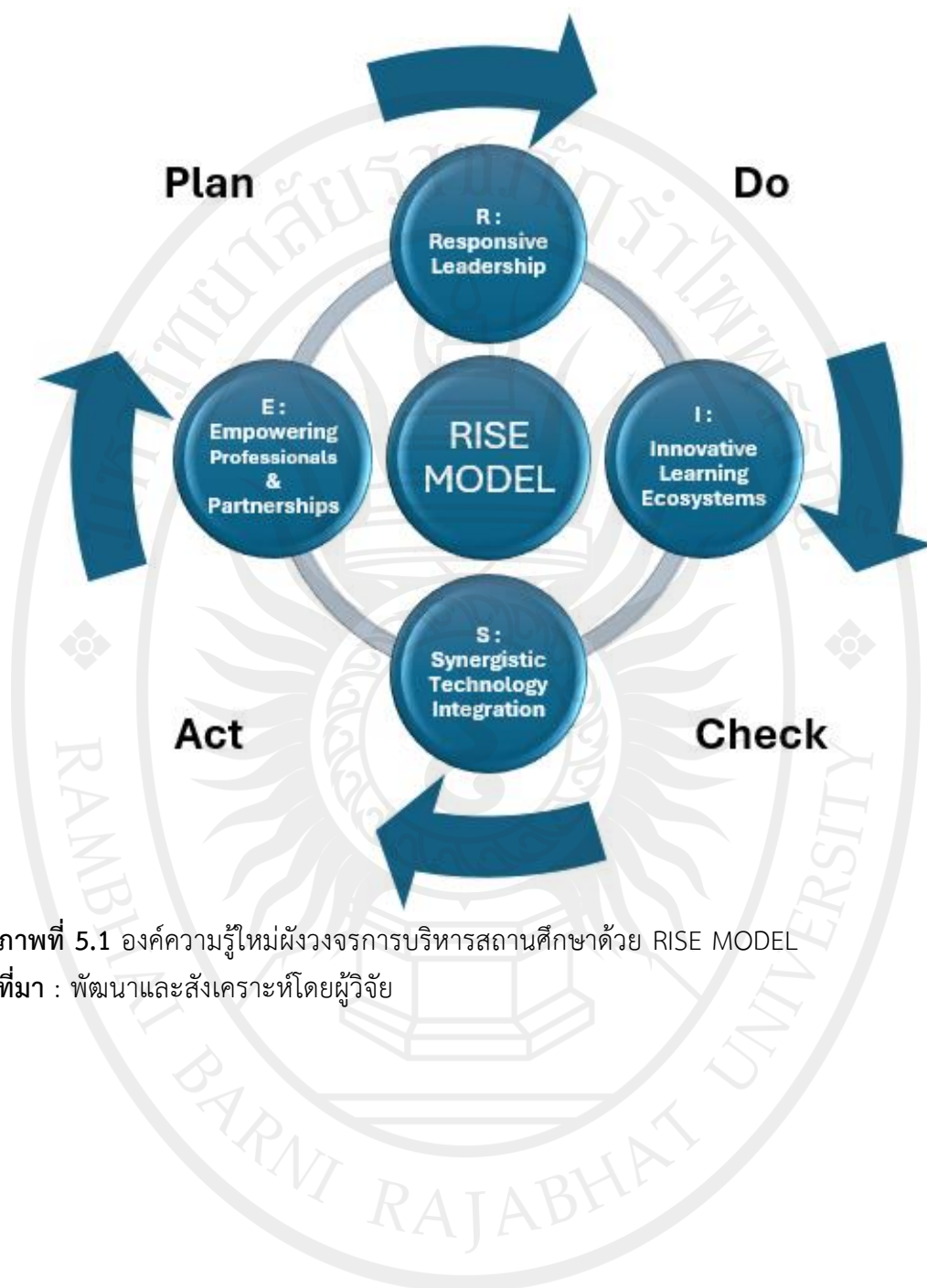
โรงเรียนควรใช้เทคโนโลยีเป็นกลไกหลักในการวางระบบสนับสนุนการเรียนรู้ โดยเฉพาะ ในช่วงที่นักเรียนมีภาวะถดถอย ผู้บริหารสามารถพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี เช่น การติดตั้ง ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ห้องเรียนดิจิทัล หรือแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อใช้จัดการเรียนรู้ทั้งในและ นอกเวลาเรียน พร้อมส่งเสริมการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร เช่น Dashboard นักเรียน หรือ Learning Analytics เพื่อเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลรายบุคคล นำไปสู่การออกแบบกิจกรรมเรียนรู้เฉพาะบุคคล ได้ตรงจุดมากขึ้น อีกทั้งควรสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อการสอนดิจิทัลด้วยตนเองและใช้เทคโนโลยีในรูปแบบ ที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน รวมถึงกำกับดูแลด้านวินัยดิจิทัลอย่างมีระบบ เพื่อให้เทคโนโลยี ช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

ด้านที่ 4 การเสริมพลังบุคลากรและสร้างภาคีเครือข่าย (Empowering Professionals & Partnerships)

การพัฒนาศักยภาพของครูอย่างเป็นระบบ เป็นอีกแนวทางสำคัญในการรับมือกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ผู้บริหารควรวางแผนพัฒนาบุคลากรผ่านกิจกรรมอบรม สัมมนา ดูงาน หรือระบบพี่เลี้ยงและการโค้ชรายบุคคล ที่ตอบสนองต่อบริบทของแต่ละครู ไม่ใช่เพียงให้ความรู้ แต่ต้องสร้างแรงจูงใจให้ครูรู้สึกมีคุณค่าและมีส่วนร่วมในเป้าหมายของโรงเรียน รวมถึงการเปิดพื้นที่ในการออกแบบนโยบายและเป้าหมายร่วม (Participatory KPI) เพื่อสร้างแรงผลักดันจากภายใน นอกจากนี้ การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เป็นกลยุทธ์ที่จำเป็น โดยเฉพาะในช่วงที่ผู้เรียนต้องการแรงสนับสนุนจากหลายภาคส่วน โรงเรียนควรใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและสร้างกิจกรรมที่ทำให้ผู้ปกครองมีบทบาทมากกว่าการเฝ้าดู เช่น การเป็นพี่เลี้ยงในโครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ หรือการร่วมเป็นวิทยากรท้องถิ่นในกิจกรรมแนะแนว

แนวทางการบริหารที่ปรากฏจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพดังกล่าว สอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเน้นการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านภาวะผู้นำ การใช้เทคโนโลยี การพัฒนาบุคลากร และการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ งานวิจัยของคณะศุ นามนัย พิฎา สมบูรณ์ และเริงวิษญ์ นิลโคตร (2567 : 85-95) ที่ได้เสนอกรอบแนวคิด “Systematic Approach Management” ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการบริหาร และผลลัพธ์ที่เชื่อมโยงกับแนวทางการบริหารโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมการส่งเสริมธรรมาภิบาล การยกระดับสมรรถนะบุคลากร การจัดการทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ การบริหารจัดการวิชาการที่ตอบสนองผู้เรียน และการสร้างระบบการบริหารที่ยึดหลักคุณธรรมและความยั่งยืนในระดับสถานศึกษาอย่างแท้จริง

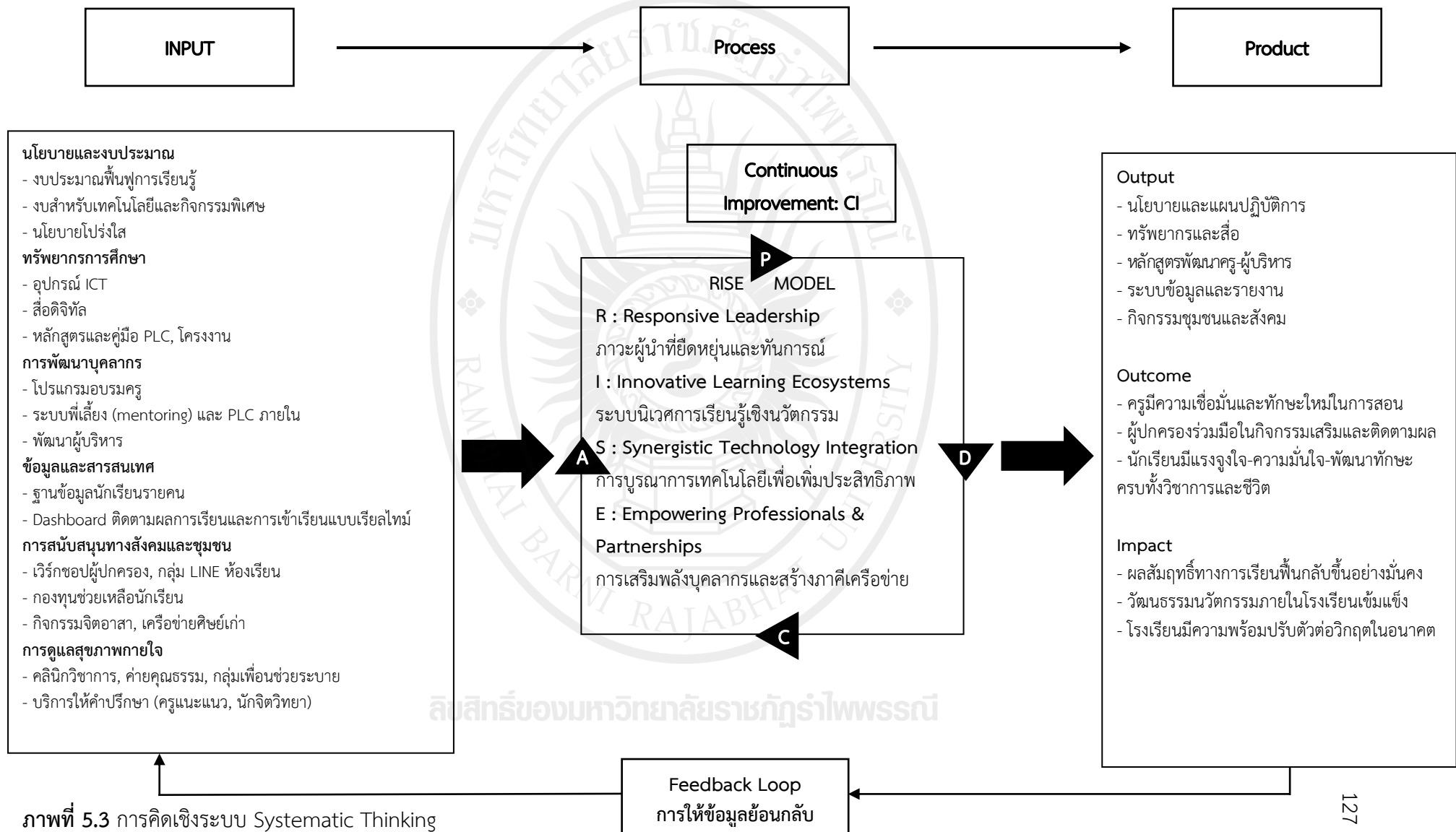
จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มดังกล่าวข้างต้น โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหาและจำแนกข้อมูลตามออกแนวทางการพัฒนาแต่ละประเด็น พร้อมทั้งยืนยันความถูกต้องของข้อมูลโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านเพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ดังภาพประกอบ 5.1-5.3

ภาพที่ 5.1 องค์ความรู้ใหม่ผังวงจรการบริหารสถานศึกษาด้วย RISE MODEL
ที่มา : พัฒนาและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ภาพที่ 5.2 แนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอย
ทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
ที่มา : พัฒนาและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ภาพที่ 5.3 การคิดเชิงระบบ Systematic Thinking
ที่มา : พัฒนาและสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยแนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กำหนดนโยบายส่งเสริมการประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษาอย่างครอบคลุมทั้งด้านนโยบาย กลยุทธ์ สื่อ และการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดการศึกษาทันต่อความเปลี่ยนแปลงควมมียุทธศาสตร์ระดับเขตพื้นที่หรือระดับชาติที่สนับสนุนการใช้นวัตกรรมเชิงระบบ ไม่เน้นเพียงการริเริ่มเฉพาะจุดหรือรายบุคคล

2. จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีในโรงเรียน เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ระบบฐานข้อมูล และห้องเรียนดิจิทัล การพัฒนาผู้เรียนในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีเครื่องมือและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ดิจิทัล ซึ่งต้องอาศัยงบประมาณสนับสนุนจากต้นทางอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3. สร้างระบบติดตามผลรายบุคคลของผู้เรียนที่สามารถใช้ในการวางแผนและปรับกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับแต่ละคน การมีข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน จะช่วยให้ครูสามารถออกแบบการสอนเฉพาะบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. พัฒนภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่น ทันการณ์ และสามารถตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่หลากหลาย ผู้นำที่สามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ตามสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงทีคือกลไกสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถรับมือกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ

5. ส่งเสริมนโยบายที่เปิดโอกาสให้โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างเหมาะสมตามบริบทของชุมชน และสนับสนุนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การเปิดพื้นที่ให้โรงเรียนตัดสินใจอย่างอิสระภายใต้กรอบคุณภาพ จะช่วยให้สามารถออกแบบแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น Active Learning และ Project-Based Learning แนวทางดังกล่าวช่วยสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของนักเรียนมากกว่าการเรียนรู้แบบเดิม อีกทั้งยังส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา

2. พัฒนาศักยภาพของครูในการใช้เทคโนโลยีทั้งด้านการสอน การติดตามผล และการออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม ครูเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักในการใช้เทคโนโลยี หากได้รับการอบรมและมีโอกาสพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ จะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้โดยตรง

3. ส่งเสริมให้โรงเรียนกำหนดแนวทางการใช้งานเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน และปลูกฝังวินัยดิจิทัลให้แก่ผู้เรียน การใช้งานเทคโนโลยีที่ไม่มีกรอบขึ้นนำอาจทำให้เกิดผลเสียต่อการเรียนรู้ได้ จึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการและการปลูกฝังพฤติกรรมการใช้ที่เหมาะสม

4. จัดให้มีกลไกพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ PLC โดยมีภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม เป็นเวทีที่ช่วยให้ครูได้พัฒนา ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ไม่เพียงแต่แบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดีเท่านั้น แต่ยังช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในบริบท ของตนได้ตรงจุด

5. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนผ่านเวที แลกเปลี่ยนที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายจะช่วยเสริมแรงสนับสนุนการเรียนรู้ ของนักเรียนในทุกด้าน และสร้างความเข้าใจร่วมกันที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาแนวทางการบริหารที่สามารถตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนในมิติ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถพัฒนารูปแบบการบริหารที่สอดคล้องกับสภาพจริง ของโรงเรียนที่มีบริบทต่างกัน โดยเฉพาะโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลหรือมีข้อจำกัดเฉพาะ

2. วิจัยเชิงทดลองเพื่อประเมินประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้นวัตกรรมในสถานการณ์จริง ในบริบทที่หลากหลาย การวิจัยแบบทดลองจะช่วยยืนยันผลของนวัตกรรมอย่างชัดเจน และสามารถ นำผลที่ได้ไปใช้พัฒนาแนวทางหรือโมเดลในวงกว้างได้ต่อไป

3. ศึกษาแบบการบูรณาการเทคโนโลยีในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ทราบว่าวิธีใดส่งผลต่อ การเรียนรู้มากที่สุด การวิเคราะห์ผลในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จะช่วยให้สามารถออกแบบการใช้ นวัตกรรมได้เฉพาะเจาะจงและตรงกับความต้องการของผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม

4. พัฒนาเครื่องมือวิจัยที่สามารถวัดผลการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพผู้เรียนได้อย่างชัดเจนและ ครบคลุม เพื่อให้สามารถประเมินผลของการดำเนินการได้อย่างแม่นยำทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และ ใช้เป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย

5. ศึกษาผลระยะยาวของการใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการติดตามและพัฒนาผู้เรียน อย่างต่อเนื่องในระดับโรงเรียน การติดตามผลอย่างเป็นระบบในระยะยาวจะช่วยประเมินความคุ้มค่าและ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงจากการใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการการเรียนรู้